

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 27340-09-19 יעקב ואח' נ' APPLE INC ואח'

1

מספר בקשה: 9

לפני כבוד השופטת רחל ערקובי

מבקשים:

1. מאיר דהאן

2. יניב יעקב

ע"י ב"כ עו"ד יונתן רפפורט

נגד

1. APPLE INC

2. APPLE DISTRIBUTION INTERNATIONAL

ע"י ב"כ עו"ד יואב אסטרייכר

משיבות:

2

החלטה

3

4

5 לפני בקשה לביטול היתר המצאה אל מחוץ לתחום, שניתן במעמד צד אחד על ידי ביום 11.09.2019.

6

רקע:

7 1. ביום 11.09.2019 הגישו המבקשים בקשה לאישור תובענה ייצוגית שעילתה הטעיה לפי חוק

8 הגנת הצרכן ; עוולת רשלנות על פי פקודת הנזיקין ; חוק עשיית עושר ולא במשפט, כנגד

9 המשיבות, בגין גביית כספים ממשתמשי המשיבה 1 גם לאחר שהראשונים ביקשו לחדול

10 מלשלם ומחקו את האפליקציה (להלן: "הבקשה לאישור").

11

12 2. המבקשים הם אזרחי ישראל.

13

14 3. המשיבות הן חברות זרות, כאשר מקום התאגדותה ומושבה של המשיבה 1 הוא בארה"ב

15 ומקום התאגדותה ומושבה של המשיבה 2 הוא באירלנד.

16

17 4. על פי הבקשה לאישור, בקציר העומר, משתמשי אפל אשר מורידים אפליקציות בתשלום

18 במכשיר האפל מה-Appstore, (חנות האפליקציות של אפל) מחויבים בתשלום גם לאחר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 27340-09-19 יעקב ואח' נ' APPLE INC ואח'

הסרת האפליקציה, לאור היעדר יידוע כנדרש של המשתמשים על ידי המשיבות, בנוגע לאופן
ההסרה שיוביל גם לביטול החיוב.

הבקשה להיתר המצאה:

5. עם הגשת הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית, הגישו המבקשים בקשה במסגרתה
עתרו במעמד צד אחד לקבלת היתר להמצאת הבקשה לאישור אל מחוץ לתחום בהתאם
לתקנות 500(4), 500(7) ו-500(7א) לתקנות סדק הדין האזרחי, התשמ"ד – 1984 (להלן:
"התקנות"). ביום 11.09.2019 נעתרתי לבקשה על סמך תקנות 500(4) ו-500(7) והוריתי
למבקשים להמציא למשיבים את כתבי בי הדין בדואר רשום עם אישור מסירה, כשהם
מתורגמים לאנגלית. ביום 18.09.2019 הבהרתי כי הוריתי על היתר המצאה הן ביחס לתקנה
500(7) בכללותה, דהיינו, גם על סמך תקנה 500(7א).

6. הצדדים הגיעו להסדר דיוני במסגרתו אישרו המשיבות את קבלת המסמכים הפרוצדוראלית
של המצאה מחוץ לתחום וויתרו על טענות לעניין תרגום המסמכים, במקביל לזכות להגשת
בקשה לביטול היתר המצאה בהתאם לתקנה 502 לתקנות ולמועדים מוסכמים לעניין הבקשה
לביטול.

7. ביום 06.08.2020 התקיים דיון בבקשה במסגרתו נחקר המבקש 1, מר יניב יעקב ובסופו ניתן
צו לסיכומים.

8. הצדדים הגישו סיכומיהם.

עיקר טענות הצדדים:

טענות המבקשים – הבקשה למתן היתר המצאה אל מחוץ לתחום:

9. המבקשים טוענים כי בעניינם מתקיימים התנאים למתן היתר המצאה אל מחוץ לתחום
בהתאם לתקנות 500(4), 500(7) ו-500(7א) לתקנות, כדלקמן:

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 27340-09-19 יעקב ואח' נ' APPLE INC ואח'

- א. תקנה 500(4) – נטען כי החוזה בין המשיבות למבקשים נעשה בתחום המדינה בשל מגורי המבקשים בישראל וקבלת השירותים בהיות המבקשים בישראל, וכי המשיבה 1 בהיותה נותנת שירותים לצרכנים ישראלים היא "מורשה העוסק בתחום המדינה".
- ב. תקנה 500(7) – הבקשה לאישור מייחסת למשיבים מעשים ומחדלים שהתרחשו בתחום המדינה: משתמשים ישראלים; השימוש בשירותים נעשה בישראל; רווחי המשיבות הינו בגין משתמשים המתגוררים בישראל; הפרסומים והמצגים הוצגו למשתמשים בישראל ועוד.
- ג. תקנה 500(7א) – על פי כתב התביעה, המשיבות אשר עוסקות במתן שירותים בין לאומיים בהיקף משמעותי, גרמו במעשיהן ומחדליהן למבקשים להשתמש בשירותים שגרמו למבקשים נזק כספי בישראל ואשר ניתן היה לצפות כי ייגרם בישראל. חברי הקבוצה הניזוקים כוללים, בין היתר, צרכנים אשר כלל לא היו מודעים לעובדה כי הם ממשיכים להיות מחויבים בגין אפליקציות שנמחקו; צרכנים שאינם מודעים לאפשרות לפנות אל המשיבות ולבקש זיכוי; אין ראייה לכך שכל הפניות שנעשו לקבלת זיכוי אכן נענו וזוכו במלואן.
10. לטענת המבקשים, הם עמדו ברף הנמוך הנדרש בשלב זה להוכחת קיומה של שאלה רצינית שיש לדון בה לאור ההפרות הברורות של המשיבות את הדין הישראלי ואת הדין הקליפורני, כי המשיבות לא יידעו את חברי הקבוצה שלא די במחיקת האפליקציה כדי להביא לסיום החיוב.
11. לעניין נאותות הפורום טוענים המבקשים כי מדינת ישראל היא הפורום הנאות לדון בתובענה ואין פורום רלוונטי יותר מפורום זה לדון בתובענה, והנטל להוכיח קיומו של פורום נאות אחר מוטל על הנתבעת, וכזה לא הוכח.
- עוד נטען כי בהסכמים של המשיבות קיימת אמנם תניית שיפוט המכפיפה את ההסכם למדינת קליפורניה, אך היא בטלה וחסרת תוקף, לאור פסיקת בית המשפט העליון לפיה תובעות ייצוגיות כנגד תאגידי ענק בינלאומיים יש לברר בישראל, גם במקום בו קיימת תניית סמכות שיפוט אשר הינה תנאי מקפח שאינו מונע את בירור ההליך בישראל [רע"א 5860/16 Facebook Inc נ' אוהד בן חמו (פורסם במאגרים, 31.05.2018)].
12. בתשובתם לתגובה לביטול, חזרו המבקשים על טענותיהם בבקשה למתן היתר המצאה והוסיפו על האמור את הטענות להלן:

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 27340-09-19 יעקב ואח' נ' APPLE INC ואח'

- 1
2 א. המשיבות מנסות לנהל את בקשת האישור וטוענות בהרחבה כנגד עילות התביעה
3 שבבקשה לאישור, כאשר בשלב זה בו אנו מצויים הרף הנדרש הינו הנמוך ביותר בהליך
4 האזרחי. טענות המשיבות ביחס לסקר נטען, מהוות הרחבת יריעה, שכן אין מקום לבחון
5 בשלב הזה חוות דעת שעניינן קשר סיבתי או קיומו של נזק.
6
7 ב. לעניין היריבות מול המשיבה 1, נטען כי המשיבה 1 היא העומדת בראש הפירמידה,
8 מתווה את המדיניות וקובעת כיצד הדברים יוצגו ביחס לחברי הקבוצה. המשיבה היא
9 בעלת השליטה בחברות השונות העושות שימוש בזכויות המותג "אפל". המבקשים הפנו
10 לראיות רבות בבקשה לאישור שלטעמם יש בהן להראות כי למשיבה 1 יש אחריות
11 משפטית כלפי חברי הקבוצה, ולכן לחברי הקבוצה יש עילות תביעה עצמאיות ומהותיות
12 נגדה והיא משיבה הכרחית וחיונית להליך המשפטי.
13
14 ג. עוד הוסיפו המבקשים וטענו כי בניגוד לטענת המשיבה 1, המשיבה 1 היא "עוסק" לצורך
15 העניין, שכן מערכת היחסים מסוג זה אינה תלויה בהתקשרות חוזית ישירה בין הצדדים.
16
17 ד. הגם ששאלת ברירת הדין החל אינה נדונה במסגרת בקשה לביטול היתר המצאה, הדין
18 החל בענייננו הוא הדין הישראלי מאחר והמשתמשים ישראלים; המצגים נעשו במכשיר
19 הטלפון בישראל, באתר של המשיבה 1 שנצפה בישראל, בהודעת דוא"ל שנשלחו
20 למשתמש בישראל ועוד.
21
22 טענות המשיבות – הבקשה לביטול היתר המצאה אל מחוץ לתחום:
23
24 13. על המבקשים מוטל הנטל להוכיח את התקיימות התנאים הנדרשים לקבלת היתר המצאה
25 אל מחוץ לתחום ולהראות כי בית המשפט בישראל הוא הפורום הנאות להכריע בתובענה,
26 כאשר מדובר בקניית סמכות לגבי נתבעים זרים שאז כל ספק יפורש לטובת הנתבע הזר.
27
28 14. לטענת המשיבות, הבקשה אינה עומדת בתנאי הסף לקבלת היתר המצאה, מהטעמים שלהלן:
29
30 א. בענייננו אין תחולה לדין הישראלי וישראל איננה הפורום הנאות לבירור טענות
31 התובעים.
32 כללי ברירה הדין בדיני הנזיקין קובעים כי טענות למעשה או מחדל בנזיקין יתבררו לפי
33 דין מקום ביצוע העוולה הנטענת, בענייננו, מקום ביצוע העוולה הנטענת הינו בארה"ב.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 27340-09-19 יעקב ואח' נ' APPLE INC ואח'

כאמור, ישראל איננה הפורום הנאות לדון בתובענה לאור מירב הזיקות בעניין – המשיבות, עובדיהן ומשרדיהן מצויים כולם מחוץ לתחומי מדינת ישראל; מיקום ושפת הראיות והעדים; קרות המעשים או המחדלים הנטענים מחוץ למדינת ישראל; לא הוכח כי ציפייתן הסבירה של המשיבות היא לניהול ההליכים בישראל; שיקולים ציבוריים כגון חשש מהליכי סרק בשל תחולת הדין הזר, הכבדה על מערכת המשפט הישראלי בשל הצורך בזימון עדים זרים מרחבי העולם, עלויות התרגום וכדומה.

ב. למבקשים אין עילת תביעה טובה או שאלה רצינית שיש לדון בה.

1. למבקשים אין עילת תביעה נגד המשיבה 1 בשל העדר יריבות, שכן הסכם המדיה נכרת עם המשיבה 2 והיא זו שסיפקה לחברי הקבוצה את שירותיה של המשיבה 1. נטען כי לא הוכח כל קשר בין המשיבה 1 לבין המבקשים וכן לא הוכח קשר בין המשיבה 1 למשיבה 2 לרבות היותה של המשיבה 2 חברת בת של המשיבה 1. גם אם היה מוכח כי המשיבה 2 היא חברת בת של המשיבה 1, אין בכך לבסס עילת תביעה נגד המשיבה 1 כי היא מוכרת, משווקת או מפרסמת אפליקציות לצרכנים בישראל. המשיבה 1 היא אינה עוסק לצורך פרט 1 בתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות מאחר ולא הוכח קשר צרכני בין המשיבה 1 לבין המבקשים או מי מחברי הקבוצה.

2. המבקשים לא ביססו את הטענה לפיה קיימת "הנחה אינטואיטיבית" בקרב צרכנים כי מחיקת האפליקציה מביאה להפסקת המינוי. כך, סקר הצרכנים עליו מבוססת אותה הנחה לא רק שלא מבסס הנחה זו אלא דווקא מוכיח כי אין עילת תביעה ולו לכאורית היות ועל פי סקר זה, רובם המוחלט של הצרכנים שסוקרו בו כלל לא קישרו בין ההודעות המופיעות לפני המחיקה לבין ביטול החיוב, כך שלא הוכחה הטעיה או קשר סיבתי בין המצגים לנזק הנטען.

3. הקבוצה הייצוגית הנטענת אינה נכונה כפי שעולה מתוצאות סקר הצרכנים. בנוסף, לגרסת המשיבים עצמם בבקשה לאישור, צרכנים אשר מחקו אפליקציות אך החיוב לא בוטל כתוצאה מטעות או אי הבנה של המשמש, יכולים היו לקבל החזר כספי, כך שלא נגרם נזק לחברי הקבוצה.

ג. לא הוכחה עילת המצאה לפי תקנה 500 לתקנות:

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 27340-09-19 יעקב ואח' נ' APPLE INC ואח'

1. חלופת תקנה 500(4) אינה חלה כלפי המשיבה 1 שכן, כאמור, לא נטען וממילא לא הוכח כי קיים חוזה בין לבין המבקשים.
2. לא מתקיימת חלופה זו שכן לא הוכח כי החוזה בינה לבין המבקשים נעשה בתחום מדינת ישראל. במקרה דנן בניגוד לעניין חוטה עליו מסתמכים המבקשים, אין טענה כי המבקשים כרתו חוזה עם המשיבה 2 באמצעות האינטרנט בשפה העברית.
2. חלופת תקנה 500(7) אינה מתקיימת מאחר ואין כל טענה בבקשה לאישור לפיה המשיבות ביצעו את המעשה או המחדל הטענים בתחומי מדינת ישראל, או כי המשיבות כלל נמצאות בישראל או שיש להן עובדים, משרדים או פעילות בישראל.
3. חלופת תקנה 500(7א) אינה מתקיימת מאחר והמבקשים הסתמכות על קרות הנזק לצרכנים בישראל, אך הנזק כלל לא מתקיים או שלכל הפחות לא הוכח קשר סיבתי בין המעשה או המחדל הנטענים לבין הנזק הנטען.

דיון והכרעה:

המסגרת הנורמטיבית;

15. כאמור, בתיק דנן ניתן היתר המצאה אל מחוץ לתחום בהתאם לתקנות 500(4), 500(7) ו- 500(7א). המשיבות עתרו לביטולו של היתר זה מהטעמים שפורטו לעיל בתמצית ובבקשה לביטול היתר בהרחבה.
16. סמכות שיפוט בינלאומית על נתבע זר נרכשת באחת מהדרכים הבאות: המצאה פיזית לנתבע בעת שהותו בישראל; המצאה למורשה שמונה לקבלת כבתי בי דין; המצאה בהתאם להוראות תקנה 500 לתקנות.
17. בענייננו, המשיבות הן תאגידים זרים המאוגדים כולם במדינות זרות ומשכך על המבקשים לקבל היתר המצאה מחוץ לתחום השיפוט בהתאם לאחת העילות הקבועות בתקנה 500 לתקנות, ביחס לכל אחת מהמשיבות, וכך נהגו המבקשים.
18. צודקות המשיבות בטענתן כי הנטל להוכיח את התקיימות התנאים למתן היתר המצאה אל מחוץ לתחום מוטלת על המבקשים, וזאת גם כאשר בית המשפט דן בבקשה לביטול היתר המצאה אשר ניתן במעמד צד אחד, שהדיון בה כמוהו למעשה כדיון בבקשה המקורית [ראו

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 27340-09-19 יעקב ואח' נ' APPLE INC ואח'

ע"א 4601/02 ראדא תעשיות אלקטרוניות בע"מ נ' Bodstray Company Inc ואח', פ"ד נח(2) 465 ; ע"א 3908/08 תיקו בע"מ נ' FOREM BAGCO INC (פורסם במאגרים, 26.08.2010).

משכך, ההחלטות בבקשות לביטול או מתן היתר המצאה אל מחוץ לתחום, מושתתות לרוב על אדנים משפטיים וניתנות על בסיס הנקוב בכתב התביעה, הבקשה, התשובה והתגובה לתגובה, ובענייננו גם על חקירת המבקש 1 וסיכומי הצדדים.

19. תקנה 500 לתקנות מונה שורה של חלופות מכוחן רשאי בית המשפט להתיר המצאת כתבי בי דין אל מחוץ לתחום מדינת ישראל, כאשר די בהתגבשותה של אחת מהחלופות כדי להצדיק את מתן ההיתר. מחלופות אלו, רלוונטיות לענייננו החלופות הקבועות בתקנות 500(4), 500(7) ו-500(א7):

500. רשאי בית המשפט או רשם שהוא שופט, להתיר המצאת כתב בי-דין אל מחוץ לתחום המדינה באחת מאלה:

(4) התובענה היא לאכוף חוזה, לבטלו, להפקיעו או לפסלו או לעשות בו על דרך

אחרת, או לקבל דמי נזק או סעד אחר בשל הפרתו, באחד המקרים האלה:

(א) החוזה נעשה בתחום המדינה;

(ב) החוזה נעשה בידי מורשה העוסק או המתגורר בתחום המדינה, או

באמצעותו, מטעם מרשה העוסק או המתגורר מחוץ לתחום המדינה;

(ג) על החוזה חלים דיני מדינת ישראל לפי כתבו או מכללא;

(7) התובענה מבוססת על מעשה או על מחלל בתחום המדינה;

(א7) התובענה מבוססת על נזק שנגרם לתובע בישראל ממוצר, משירות או

מהתנהגות של הנתבע, ובלבד שהנתבע יכול היה לצפות שהנזק ייגרם בישראל וכן

שהנתבע, או אדם קשור לו, עוסק בסחר בין-לאומי או במתן שירותים בין-לאומיים

בהיקף משמעותי; לעניין זה, "אדם קשור" – אם הנתבע הוא תאגיד, כל אחד

מאלה:

(1) אדם השולט בתאגיד;

(2) תאגיד הנשלט בידי אדם כאמור בפסקה (1);

(3) תאגיד הנשלט בידי מי מהאמורים בפסקאות (1) ו-(2);

20. על המבקש היתר המצאה אל מחוץ לתחום המדינה להוכיח קיומם של שלושה תנאים מצטברים כדלקמן:

(א) כי התביעה ראויה לטיעון בהתאם לאחת החלופות המנויות בתקנה 500 ;

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 27340-09-19 יעקב ואח' נ' APPLE INC ואח'

1 (ב) כי קיימת עילת תביעה לכאורית אשר מעוררת "שאלה רצינית שיש לדון בה";
2 (ג) כי בית המשפט בישראל הוא הפורום הנאות לדון בסכך בין הצדדים;
3 [ראו רע"א 6328/12 נירימליק נ' חברה באחריות מוגבלת סובורובה (פורסם במאגרים,
4 21.4.2013) (להלן: "עניין נירימליק")].

5 21. סמכות בית המשפט להתיר המצאה אל מחוץ לתחום היא סמכות שבשיקול דעת, כאשר
6 השיקול המרכזי הוא היותו של הפורום הישראלי הפורום הנאות לדון בהליך בהתאם
7 למבחנים שנקבעו בעניין נירימליק ובע"א 9725/04 אשבורן חברה לסוכנויות ומסחר בע"מ נ'
8 CAE Electronics Ltd. (פורסם במאגרים, 4.9.2007) (להלן: "עניין אשבורן").
9

10 מן הכלל אל הפרט;

11 22. בראשית האומר, אציין כי די בעיון חטוף בבקשה לביטול על מנת להבין כי אין המדובר
12 בבקשה לביטול, אלא בבקשה היורדת לשורשן של טענות הבקשה לאישור. כך למשל הטענות
13 הנוגעות לסקר הצרכנים מטעם המבקשים מהוות חלק נכבד מהבקשה לביטול כאשר, ובעניין
14 זה מסכימה אני עם עמדת המבקשים כי בשלב זה, אין ליתן משקל רב לכך. לעניין זה, ראו
15 החלטתי בעניין תצ (ת"א) 65546-02-18 הצלחת התנועה הצרכנית ואח' נ' UBS AG (פורסם
16 במאגרים, 23.09.2019), שם התייחסתי בהרחבה לסוגיית חקירת מומחה המבקשים בשלב
17 הדן בבקשה לביטול היתר המצאה, אשר הינו מוקדם ואינו משמש לצורך הכרעה בסכסוך
18 אשר נעשית רק במסגרת ההליך העיקרי.
19

20 23. כך גם הטענות להיעדר יריבות בין המשיבה 1 למבקשים, מקומה של טענה זו בהרחבה
21 להתברר בהליך העיקרי שכן לשלב הזה בו אנו מצויים, המבקשים עמדו ברף ההוכחה הנדרש
22 לשלב זה.

23
24 אפל מוגדרת בהסכם המדיה, בין היתר כ- Apple Inc., בהתאם למקום תושבות הצרכן. יחד
25 עם זאת, בעוד המשיבה 2 ממוקמת באירלנד, הסכם המדיה כפוף לדין ולפורום הקליפורני,
26 בו מאוגדת וממוקמת המשיבה 1.
27 גם המיילים שנשלחו לאחר הרישום לאפליקציה, נשאו את שמה של המשיבה 1 (ראו נספח
28 13 לבקשה לאישור).
29
30
31

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 27340-09-19 יעקב ואח' נ' APPLE INC ואח'

עילת התביעה:

1

2

3 24. כאמור, בשלב הדיוני בו אנו מצויים – בקשה לעניין היתר ההמצאה – נדרשים מבקשי
4 ההמצאה להראות ביחס לעילת ההמצאה "תביעה הראויה לטיעון" (Good arguable case)
5 שהיא רמת הוכחה נמוכה מזו שנדרשת בהליך אזרחי רגיל, היינו מאזן ההסתברויות [ראו
6 עניין אשבורן ואורי גורן, סוגיות בסדר דין אזרחי, 404 (2015) (להלן: "גורן")].

7

8 25. המשיבות בחרו שלא להגיש תצהיר מטעמן, אך חקרו את המצהיר מטעם המבקשים. לטעמי,
9 גרסתם של המבקשים בשלב זה לא הופרכה ולא נסתרה, והיא מעלה קיומה של עילת תביעה
10 לכאורה נגד המשיבות, עילה אשר מעוררת "שאלה רצינית שיש לדון בה".

11

12 26. בעניינו, עסקינן באפליקציות בתשלום אשר נרכשות ב-APP STORE במכשירי APPLE
13 ואשר החיוב בגינן אינו מסתיים עם מחיקתן, מבלי שהצרכנים יהיו מודעים לכך בשום שלב,
14 אלא לאחר שנתקלים בהמשך החיובים גם לאחר מחיקת האפליקציות.

15

16 27. הסעד אשר התבקש הינו סעד כספי, עבור אותה קבוצת צרכנים, בגין כל חיובי היתר שבוצעו
17 לאחר מחיקת האפליקציות. אמנם, בעוד המשיבות הן חברות זרות המאוגדות במדינות
18 שונות, מדובר בעילות חוזיות ונזיקיות בשל התנהלות המשיבות כלפי צרכנים ישראלים.

19

20 28. אפל מוגדרת בהסכם המדיה, בין היתר כ- Apple Inc., בהתאם למקום תושבות הצרכן. יחד
21 עם זאת, בעוד המשיבה 2 ממוקמת באירלנד, הסכם המדיה כפוף לדין ולפורום הקליפורני,
22 בו מאוגדת וממוקמת המשיבה 1, כך הטענה כי אין קשר בין המשיבה 1 לבין ההתקשרות עם
23 המבקשים בענייננו, לשלב הדיוני בו אנו מצויים היא קלושה. גם בהודעות דוא"ל שנשלחו את
24 הצרכן לאחר הרישום לאפליקציה, מופיע שמה של המשיבה 1 (ראו נספח 13 לבקשה לאישור).

25

עילת ההמצאה:

26

27
28 29. תקנה 500(4) מכוחה התרתי למבקשים להמציא את כתב התביעה אל מחוץ לתחום, מתירה
29 המצאה כאמור כאשר התובענה הינה לאכיפת חוזה או לקבלת דמי נזק או סעד אחר בשל
30 הפרתו, כאשר החוזה נעשה בתחום המדינה או כאשר החוזה נעשה בידי מורשה העוסק או
31 מתגורר בתחום המדינה, או שחלים על החוזה דיני מדינת ישראל. בהתאם לאמור בתצהירו
32 של המבקש מר יניב יעקב, אשר לא נסתרה במסגרת חקירתו, ההתקשרות החוזית נעשתה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 27340-09-19 יעקב ואח' נ' APPLE INC ואח'

במסגרת הורדת האפליקציה בהיותו של המבקש בישראל ובמיקומו של המכשיר באמצעותו
נעשתה ההתקשרות גם בישראל. לאור כל זאת, נראה כי המבקשים עומדים בתנאי תקנה
500(4).

30. על פי תקנה 500(7) לתקנות, בית המשפט רשאי להתיר המצאת כתבי בי דין אל מחוץ לתחום
כאשר התובענה מבוססת על מעשה או מחדל בתחום המדינה. המבקשים טוענים למחדל
בדבר יידוע ראוי של הצרכנים, כאשר המצגים התרחשו בישראל על גבי מכשיר טלפון השייך
לחברי הקבוצה בישראל ובאמצעות הודעות דוא"ל שנשלחו למשתמשים בישראל.

31. על פי הגישה הנוהגת כיום בפסיקה, פרסום באינטרנט הוא "בכל מקום" וכל בית משפט
בישראל קונה סמכות מקומית ודון בתביעה, ונקבע עוד כי יש להרחיב את הכלל הזה אף בנוגע
לסמכות הבינלאומית [ראו ת"צ (ת"א) 23241-09-16 Hotels.com נ' סיליס (פורסם במאגיס,
21.06.2017) שערעור עליה נדחה (להלן: "עניין סיליס"); ת"צ (ת"א) 8295-10-17 Booking
Com B.V. (פורסם במאגיס 16.05.2018) שערעור עליה נדחה ביום 20.02.2019 על ידי כב'
השופטת עינת רביד (ער (ת"א) 67771-07-18) (להלן: "עניין בוקינג")].

על פי הסכם המדיה (נספח 3 לבקשה לאישור): "Our Services are available for your use
in your country of residence ("Home Country"). ברור לכל כי המשיבות מכוונות את
עסקיהן לכלל העולם, שכן ככל ויותר צרכנים משתמשים במוצרי ושירותיהן, כך גדלות
הכנסותיהן כאשר כיום שמה של המשיבה 1 הינו שם מוכר ושגור בכל בית, חרף העובדה שאין
למשיבה 1 חנויות בכל מדינה ומדינה ובהינתן העובדה שמוצריה ושירותיה נמכרים באמצעים
טכנולוגיים, במדיה, מרחוק.

לצורך ניהול עסקים אלו, בין אם משיקולי מס או יעילות או כל שיקול שהוא, הקימה אפל
העולמית חברות בנות, חברות נכדות, חברות נינות, חטיבות שונות ובאופן כללי – שילחה
זרועות למקומות רבים בעולם, כפי שניתן לראות גם מהגדרתה של "אפל" בהסכם המדיה,
בה חולקו מדינות ואזורים לחברות בנות.

אינני סבורה כי אפל העולמית תאפשר לכל המעוניין לעשות שימוש בשמה כאשר הדבר בא
לידי ביטוי, בין היתר, מפרק הקניין הרוחני שבהסכם המדיה, אלא אם הבטיחה את זכויותיה
מכל אותו שימוש. כך גם לגבי המשיבה 2 אשר נושאת את שם "אפל" בגאון.

אני דוחה את טענת המשיבות כי אין להן פעילות בישראל, שעה שטענה זו אינה תואמת את
המציאות הגלובלית, הן לעניין המשיבות בפרט והן בכלל. המשיבות הן אמנם תאגידים זרים,
אך פעילותן חובקת עולם, רחבת ידיים, בקנה מידה גלובאלי לכל הדעות כך שלטענה זו אין

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 27340-09-19 יעקב ואח' נ' APPLE INC ואח'

מקום. לא יכול להיות חולק כי הרישום והשימוש לאפליקציות יכול וגם נעשה בפועל מישראל, כמו גם פעולת מחיקת האפליקציה והחיוב בגין האפליקציה.

למשיבות יש קהל צרכנים רב בישראל, כמו גם בשאר העולם, וכפי שנאמר במספר החלטות בעניין המצאה אל מחוץ לתחום לחברות המפעילות אתרי אינטרנט, טענה זו איננה אלא היתממות. המשיבות בענייננו מספקות שירותים אשר לולא אפשרות הגלישה ממקומות שונים ברחבי העולם, לא היו מגיעות להיקף הפעילות שלהן כפי שהוא כיום ולהיקף הכנסותיה.

ברוח גישה זו, נוספה לתקנות תקנה משנה 500(א7) [תקנה 4 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד – 1984 (תיקון מס' 2), התשע"ט – 2018, ק"ת 1482, 1483], אשר מרחיבה את קשת המצבים בהם ניתן להמציא כתב תביעה לנתבע זר, ובהם מצבים בהם "התובענה מבוססת על נזק שנגרם לתובע בישראל ממוצר, משירות או מהתנהגות של הנתבע, ובלבד שהנתבע יכול היה לצפות שהנזק ייגרם בישראל, וכן שהנתבע, או אדם הקשור לו, עוסק בסחר בין-לאומי או במתן שירותים בין-לאומיים בהיקף משמעותי".

בעניין זה אציין, כי לטעמי חברות בסדר גודל של אפל, ששולחות זרועות שיווקיות לכל מקום בגלובוס, היה מצופה כי יאפשרו לצרכנים שלהם את הגישה לערכאות שיפוטיות במקומות בהם הן מנהלות את עסקיהן. לא ייתכן לטעמי כי אפל תוכל למכור את מוצריה כאן, אך תטען כנגד סמכותו של ביהמ"ש לדון בתובענה כלפיה, כאשר היא בעלת יכולת כלכלית, עסקית משפטית שמאפשרת לה ניהול הליכים מקומיים בכל מקום שבו היא עושה עסקים, ונעזרת בכך במיטב משרדי עורכי הדין.

שיקול דעת בית המשפט:

32. לאחר שבית המשפט משתכנע כי קיימות "עילות תובענה" ו"עילת המצאה", עליו לשקול האם ראוי להעניק את ההיתר בנסיבות בספציפיות של המקרה. לביהמ"ש נתון שיקול דעת האם להתיר את ההמצאה. בין היתר, ישקול בית המשפט את נאותות הפורום הישראלי ביחס לפורום הזר המוצע על ידי המשיבות.

33. לטענת המשיבה מדינת ישראל איננה הפורום הנאות לדון בתובענה, לאור מבחן מירב הזיקות וציפיות המשיבות, שתיהן חברות זרות.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 27340-09-19 יעקב ואח' נ' APPLE INC ואח'

34. לצורך בחינת נאותות הפורום והקביעה כי בית המשפט בישראל הוא אכן הפורום הנאות לדון בתובענה, יש להראות כי התובע עומד בשלושת המבחנים שנקבעו לכך בפסיקה:

- א. לאיזה פורום משפטי יש את מירב הזיקות לעניין הנדון;
- ב. מה הן הציפיות הסבירות של הצדדים ביחס למקום ההתדיינות בסכסוך שנתגלע ביניהם;
- ג. בחינת שיקולים ציבוריים, כאשר העיקרי שבהם הוא לאיזה פורום יש עניין אמיתי לדון בתובענה.

[ראו רע"א 2737/08 אורי ארבל נ' TUI AG (פורסם במאגרים, 29.01.2009).]

35. השאלה האם הפורום המקומי הוא הפורום המתאים לדון בתובענה, מוכשרת בדרך כלל על פי מבחן "מירב הזיקות".

בענייננו, ניתן להצביע, בין היתר, על הזיקות כדלקמן:

- א. לטובת הפורום הישראלי –
המבקשים וחברי הקבוצה המיוצגים כולם ישראלים.
ההתקשרות בוצע במכשיר טלפון מסוג APPLE בישראל.
התשלום/החוב בוצע בישראל, באמצעות כרטיס אשראי וחשבון בנק ישראלי.
פעולת המחיקה של האפליקציה בוצעה בישראל.
הנזק (חוב היתר) אירע בישראל.

- ב. לטובת הפורום הזר –
הסכם המדיה שנערך בשפה האנגלית.
תניית השיפוט בהסכם המדיה.
היות המשיבות תאגידים זרים.

36. לטעמי, הזיקות לישראל הן רבות יותר ומשמעותיות יותר, דהיינו, הן בכמותן והן באיכותן ומבססות את הציפייה הסבירה והלגיטימית שהדיון ייערך בארץ, ביחס לכל חברי הקבוצה. לכן, יש להוסיף את טעמי היעילות והאינטרס הציבורי שהדיון ייערך בארץ בין צדדים ישראליים בשפה העברית. כדבריו של כבוד השופט אור:

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 27340-09-19 יעקב ואח' נ' APPLE INC ואח'

1 "העולם כולו הולך והופך ל"כפר אחד גדול", שבו למרחקים שבין מקום אחד למשנהו אין
2 עוד אותה משמעות מכבירה כבעבר. לפיכך, אין להפריז במשקל שניתן לקשייו של נתבע
3 לבוא עם עדיו לארץ אחרת, ומכן גם מתבקש שהנטייה להיעתר לטענת פורום לא נאות תלך
4 ותקטן" [ראו רע"א 2705/97 הגבס א' סיני (1989) בע"מ נ' The Lockformer, פורסם
5 במאגרים].

6
7 כאמור, בעידן בו אנו מצויים בו הניידות בין מדינות אינה סבוכה ולרוב עלותה סבירה, וודאי
8 שביחס לכמות העסקאות שנערכות והרווחים לצדן לחברות בדמותה של הנתבעת, וכפי
9 שנאמר: יָצָא הַפֶּסֶדוֹ בְּשָׂקָרוֹ.

10
11 וכן, לעניין ציפיית המשיבות להתדיין בפורום זר:

12
13 "גם מבחינת הציפייה הסבירה של הצדדים, יש לערוך את הדיון בארץ. המשיבה היא חברה
14 אמריקנית המשווקת את מוצריה ברחבי העולם. לצד הרווח שיש בתפוצה הרחבה של
15 מוצריה, עליה להביא בחשבון גם את אי הנוחות האינטגרלית לנושא הסחר הבין-לאומי,
16 כמו למשל את האפשרות שביום מן הימים, הנתבע לדין באחת מן הארצות שאליה שווקו
17 מוצרים" [שם, עמ' 115].

18
19 37. לאור כל האמור, סבורני כי הפורום הישראלי הוא הפורום הנאות לדון בתובענה ואני דוחה
20 את הבקשה לביטול היתר המצאה אל מחוץ לתחום השיפוט ביחס לשתי המשיבות.

21
22 38. במסגרת הסכם המדיה, כללו המשיבות תניית שיפוט (אשר מופיעה פעמיים בהסכם המדיה)
23 לפיה הסכם המדיה כפוף לחוקי מדינת קליפורניה כלפי הצרכנים שאינם תושבי אזרחי או
24 תושבי ארצות הברית, למעט צרכנים שהינם אזרחי האיחוד האירופי, שווייץ, נורווגיה או
25 איסלנד אז יחול הפורום והדין של מקום תושבותם. לגבי צרכנים אלו, מצאה אפל לנכון
26 להחריגם מתחולת הדין והפורום הקליפורני. גם מכך ניתן להסיק ולתמוך את הטענה כי
27 המשיבות עצמן ציפו שסכסוכים או מחלוקות או סוגיות כאלו ואחרות יתנהלו במקומות
28 אחרים בעולם ושלא במקום התאגדותן. אין הדבר שונה מציפיות הצדדים בענייננו.

29
30 מכאן, כי תניית השיפוט הייחודית אינו כה ייחודית, אלא לתושבי מדינות מסוימות כאשר
31 "נוח" למשיבה שתהיה תניה כזו. אלא, שתניה כזו תבחן גם בהתאם לזהות הצדדים, האן
32 מדובר בצדדים שווים, האם מדובר צרכנים פרטיים אל מול חברות בין לאומיות (כבעניינו).
33

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 27340-09-19 יעקב ואח' נ' APPLE INC ואח'

39. לעניין זה אוסיף כי התובע טען כי המדובר בתנאי מקפח שבחווה אחיד ועתר לביטולו. טענה
כזו נדונה בעניין בוקינג, במסגרתו נקבע כי לצורך הדיון בשלב הבקשה לביטול היתר המצאה,
לכאורה מדובר בתניות מקפחות בחווה אחיד (שם, סעיף 54).

סוף דבר

40. אבקש להוסיף, בעניין הנ"ל ומעבר לו, כי בקשות לביטול היתרי המצאה מהסוג דנן, בו ניצבים
צרכנים פרטיים אל מול תאגידים בינלאומיים איתנים, סבורני כי למען היעילות, הן מבחינת
זמן שיפוט, הן מבחינת הוצאות והן מבחינת תועלת, על אותם תאגידים לשקול להתגונן
במסגרת ההליך העיקרי ולעניין ההמצאה לבחון היטב באם אכן יעיל להקדיש משאבים
ניכרים בסוגיית ההמצאה כאשר הגינות הבסיסית מחייבת מתן במה לצרכנים הפרטיים למול
חברות הענק.

41. אני דוחה את הבקשה לביטול היתר המצאה וקובעת כי ההמצאה אל המשיבות הינה המצאה
כדין.

42. המשיבות יישאו בהוצאות המבקשים בגין בקשה זו בסך של 15,000 ₪.

ניתנה היום, ו' שבט תשפ"א, 19 ינואר 2021, בהעדר הצדדים.

רחל ערקובי, שופטת

